

Skeptismi

Marko Grönroos (*magi@iki.fi*)

13.1. - 7.4.2003

Ma 18-20 Pub2

Luento 1

13.1.2003

– Luennoitsija: Timo Kajamies

Mitä on tieto?

Tiedon klassinen analyysi:

s tietää, että p, joss

(i) s uskoo, että p

(ii) p on tosi

(iii) s:llä on hyvät perusteet uskomukselleen

Skeptismi

- Meillä ei ole tietoa.
- Globaali skeptismi
 - koskee kaikkia asioita
- Lokaali skeptismi
 - uskonnolliset uskomukset
 - tulevaisuus
 - etiikka
 - estetiikka
- other minds -ongelma (lähellä solipsismia)
- Ekspansionismi
 - Skeptisillä argumenteilla on tapana laajentua
- Argumentatiivinen vs ei-argumentatiivinen skeptismi
 - Vain argumentatiivinen skeptismi on filosofisesti mielenkiintoista
 - järkevä epäily

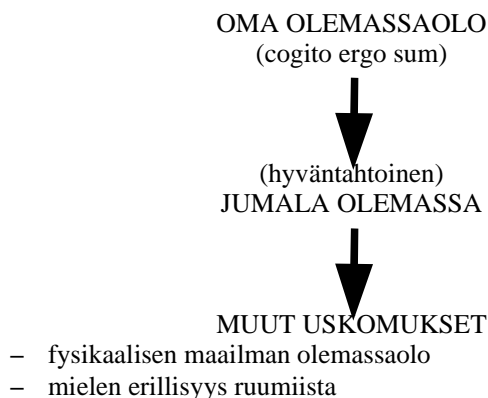
Skeptismin historiasta

- Sokrates
- Akatemian skeptismi (vs stoalaiset)
 - Zeno, Pyrrho (erityisesti), Spetus Emporius (sp?)
- Uusi aika: Descartes
- Aivot asiassa

Descartesin järjestelmän pääpiirteet

"Filosofisia mietiskelyjä" (Meditationes de Prima Philosophia)

- 1. meditaatio
 - uniargumentti -> fyysikaalinen maailma
 - petturiargumentti -> matemaattiset perususkomukset
 - selvät ja tarkat ideat
 - totuuden kriteeri

Tutkimusmenetelmät

- luonnon homogeenisuus -> menetelmät
- metafysiikka -> epäilyn menetelmä
 - uskomusten alasrepiminen
 - > rakennetaan uskomukset uudelleen varmalle pohjalle
 - uskomusten reflektointi (on normaalia)

Kysymyksiä:

- a) Mitä on tieto?
- b) Mitä tiedämme? / Mikä on tiedon laajuus?
- c) Miten voimme päättää yksittäisissä tapauksissa tiedämmekö vai emme?
/ Mitä ovat tiedon kriteerit?

Vastaus c:hen --> vastaus b:hen.

Vastaus b:hen --> vastaus c:hen.

Ei vastauksia --> ongelmia.

? KRITEERIN ONGELMA (kts. jo antiikki)

- Roderick Chisholm (Perceiving)
- Partikularismi (Chisholm, Descarte)
 - On tapauksia, joissa (kiistatta) tiedämme. Näistä voidaan muotoilla yleinen kriteeri.
- Metodismi (Locke, Hume, Descart)
 - Voidaan antaa yleinen kriteeri, jonka perusteella arvioidaan yksittäistapauksia.

Seuraavalla kerralla käsitellään kriteerin ongelmaa.

Contemporary Scepticism	http://www.utm.edu/research/iep/s/skepcont.htm
Modern Scepticism	http://www.utm.edu/research/iep/s/skepmod.htm

Contemporary Scepticism	http://www.utm.edu/research/iep/s/skepcont.htm
Ancient Greek Scepticism	http://www.utm.edu/research/iep/s/skepanci.htm
Solipsism and the Problem of Other Minds	http://www.utm.edu/research/iep/s/solipsis.htm
Roderick Chisholm and the Problem of Criterion	http://atschool.eduweb.co.uk/cite/staff/philosopher/mille.htm

Luento 2

20.1.2003

Maininta viime kerrasta:

- Uskomusjärjestelmien reflektointi
 - edellyttää eroa ymmärtämisen ja asenteen ottamisen välillä, esim.
 1. kolmion kulmien summa on 180° - Hyväksyminen -asenne
 2. $2 + 2 = 5$ - Epätotena pitäminen
 3. kuun pinnalla on tärmpälle 6 timanttia - suspensio, kantaa-ottamattomuus
- Jos haluamme välttää erhetä, tarvitaan näkemys siitä, miten asenteen ottamista tulisi **säädellä** --> **kriteerin ongelma**

EPIKUROKOS (c. 341-271 eaa)

- Ei ollut skeptikko
- 3 totuuden kriteeriä:
 - 1) Aisti-impressiot
 - 2) Ennakko-oletukset (pre-conceptions) (-käsitukset?)
 - 3) Tuntemukset (mm. tunteet)
- 1-3 = primitiiviset totuudet (tulee hyväksyä ilman argumenttia)
- Kaikki aisti-impressiot ovat **tosia** (Epikuroksen teesi)
- "Tuomion" perustana sopusointu/ristiriita primitiivisten totuuksien kanssa.
- ARGUMENTOITAVA
 - (i) kriteerit ovat paikkaansapitäviä (TOTUUSVAATIMUS)
 - (ii) paikkaansapitävyys tulee hyväksyä kriteerien sisäisen luonteen perusteella, ei minkään fundamentaalimpien (FUNDAMENTAALISUUSVAATIMUS)
- Jos emme hyväksy esim. 1. kriteeriä, tieto on mahdotonta
 - > globaali skeptismi on absurdia
- Argumentteja:
 - 1) Jos on olemassa tietoa, sen on oltava peräisin aisti-impressioista (vrt. Empirismi)
 - 2) Tiedon on perustuttava TOSILLE impressioille
 - 3) Kaikki aisti-impressiot ovat saman arvoisia uskottavuutensa suhteen
 - kriittinen premissi
 - 4) Voimme väittää tietävämmme jotakin aisti-impressioiden perusteella vain jos impressiot otetaan tosina.
 - 5) Meidän tulee joko hylätä kaikki väitteet tiedosta tai olettaa, että kaikki aisti-impressiot ovat tosia.

... palataan 3. premissin ongelmiin...

- Koskien kriteeriä 2 (ennakko-oletukset):
 - Kielen sanojen merkitykset on otettava annettuna
 - > merkitys-fundamentalismi
 - (vrt. W. von O. Quine: kääntämisen epämääräisyys)

<http://www.utm.edu/research/iep/e/epicur.htm>

Epikuroksen epistemologia

- Edellämäinitut kolme totuuden kriteeriä
 - 1) aistimukset
 - 2) "käsitteet" (pre-conceptions)
 - 3) tunteet
- Argumentoi Demokrituksen skeptismiä vastaan

Skeptisminvastaiset argumentit

- 1) "Laiska argumentti":
On mahdotonta elää skeptikkona, sillä jos henkilö todella uskoo, että ei tiedä mitään, hänellä ei olisi syytä toimia yhdellä tapaa toisen sijasta. Siten johdonmukainen skeptikko ei tekisi mitään ja kuolisi.
- 2) Itsekumoava argumentti:
Jos skeptikko väittää, että mitään ei voida tietää, hänen tulisi kysyä *tietääkö* hän että mitään ei voida tietää. Jos hän vastaa "kyllä", on hän ristiriidassa itsensä kanssa. Jos hän ei vastaa "kyllä", ei hän esitä mitään väitettä, eikä meidän tarvitse kuunnella häntä.
- 3) Argumentti käsitteenmuodostuksesta:
Jos skeptikko sanoo, että mitään ei voida tietää, tai emme voi tuntea totuutta, voimme kysyä mistä hän saa tietämyksensä käsitteistä, kuten "tietämys" ja "totuus". Jos aisteihin ei voi luottaa, kuten skeptikko väittää, ei hän ole oikeutettu käyttämään käsitteitä kuten "tietämys" ja "totuus" väitteensä muotoilemisessa, koska nämä käsitteet ovat peräisin aisteista.

Kts. Bertrand Russel, Länsimaisen filosofian historia I

STOALAISET

- Aika lähellä Descarten ajattelun piirteitä
- Hyveellisen ihmisen kuuluu hallita passioitaan hallitsemalla tahtoaan
--> Episteemisesti hyveellinen ihminen säätelee omaa tahtoaan ja välttää hyväksymästä mitään sellaista, mikä ei pidä paikkaansa.
- Totuuden kriteeri (vain yksi) on **kognitiivinen impressio**:
 - (i) impressio, joka on peräisin olevasta
 - (ii) impressio, joka on täydellisessä vastaavuudessa sen kanssa, mitä on
 - (iii) impressio, joka ei voi olla peräisin mistään, mitä ei ole
 --> miten kognitiiviset impressiot eroavat muista impressioista?
- Erottava tekijä: VASTUSTAMATTOMUUS ("psykologinen pakko")
 - Subjekti ei kykene vastustamaan KI:n hyväksymistä.
--> ONGELMA:
Ihmiset pakonomaisesti hyväksyvät mitä omituisempia uskomuksia (esim. henkilö uskoo olevansa näkymätön)
 - hyvin vaikea ongelma, myös Descartesilla

<http://www.utm.edu/research/iep/s/stoicism.htm>

SKEPTIKOT (Akatemian skeptismi / Pyrrho)

- Arcesilaus & Carneades
- argumentoivat stoalaisia vastaan
- 2 argumentointitapaa:
 - 1) Esimerkit, joiden perusteella voidaan osoittaa, että
 - a) emme usein tiedä, onko annettu impressio peräisin yhdestä vai useammasta oliosta

- b) eri oliot voivat saada aikaan impressioita, jotka ovat täysin samankaltaisia kaikissa suhteissa, jolloin ei voi olla niin, että (tosi) impressio oliosta A ei olisi voinut aiheutua oliosta B. (identtiset kaksoset, kaksi kananmunaa, ...)
- Stoalaiset vastaavat:
 - Metafyysinen periaate: ei-identtiset oliot aina eroavat toisistaan jonkin ominaisuuden suhteen
 - vastauksen tulisi sisältää ajatus perkeptualisesta erosta tai erottamattomuudesta metafysisen eron tai erottamattomuuden lisäksi
 - 2) Kognitiiviset impressiot eivät ole ainoita, jotka pakottavat subjektia hyväksyvään asenteeseen.
 - esim. unennäkijät, hullut, jne.
 - Sextus Empericus
 - saman tyyppisiä asioita tapahtuu unissa kuin hereillä

Luento 3

27.1.2003

- Viimeksi käsiteltiin:

Akatemian skeptikot

- Totuuden kriteerejä ei ole
- Skeptikon toiminta ja ”saarna” ovat ristiriidassa
- Skeptikko: siitä, että emme voi päättää, mitkä impressiot ovat tosia, ei seuraa, että impressiomme olisivat erilaisia kuin muiden.
 - > Siitä, että maailmassa voidaan toimia, ei seuraa, että uskomuksemme olisivat tosia (Arcesilaus)
- Carneades: Voimme pitää uskomusta toista uskomusta vakuuttavampana, vaikka emme voisi päättää, onko ko. Uskomus tosi.

Pyrrho

- Skeptismi hieman erilaista kuin Akatemian skeptismi, laajempaa.
- Sextus Empericus esitti 10 tapaa, joilla saavutetaan kantaa-ottamattomuuden tila
 - käsitellään ristiriitoja
 - mitään impressioita ei voida preferoida
 - voimme hyväksyä vain väitteitä siitä, miten asiat näyttävät olevan (appearance-uskomukset)
- Esimerkiksi:
 - 1) Yksi ja sama objekti voi tuottaa ristiriitaiset impressiot
 - 2) Jos A hyväksyy impression ”viini on makeaa”, hän preferoi omaa impressiotaan B:n impression (”viini on hapanta”) suhteen
 - 3) A:n impression preferointiin ei voida esittää päteviä perusteluja. Jokainen yritys johtaa joko absurdiin lopputulokseen, kehämäisyyteen tai äärettömään regressioon.
 - 4) Jos A:n impressiota preferoidaan, käyttäytyään häpeällisesti.
 - 5) Ei pidä käyttäytyä häpeällisesti.

VAIKUTELMAT

p q

MAAILMA

r
s

- uniargumentti
 1. Jos olen hereillä, olen ”puolueellinen”
 - preferoin hereillä ollessani saamiani impressioita
 2. Jos olen unessa, olen ”puolueellinen”
 3. Olen joko hereillä tai unessa
-->
 4. Olen impressioitteni suhteen aina ”puolueellinen”
 - episteemisesti häpeällistä

DESCARTES (1596-1650)

- Meditaatiot
- Kirjeet Mercennen kanssa, valtava määrä
- Tulee hyväksyä vain se, mikä on täysin varmaa ja epäilyksetöntä
- Kantaottamattomuuden tilaan riittää, että on jokin syy epäillä tarkasteltavaa asiaa

(kaavio)

Pyrrho: vaaditaan Jokin peruste *idean* hyväksymiselle.

Descartes: ei saa olla mitään perustetta idean hyväksymistä vastaan.

Stoalaiset?

Descartes: voi olla järkevämpää uskoa, että p kuin ei-p, vaikka p:tä vastaan olisi perusteita.

Stoalaiset: ei pidä koskaan uskoa, jos on vastakkaisia perusteita

Descartes: tavoitteena on vankkumaton metafysiikka

Stoalaiset: tavoitteena on (passioista vapaa) ”rauhallinen elämä”

Miten kaikkia uskomuksia voidaan epäillä?

- vilustumisesimerkki
- perususkomukset aritmetiikasta (ääretön määrä)
- uskomuksia ääretön määrä
- uskomusten identifiointi
==> tulee olla väline, jolla arvioidaan laajoja uskomusluokkia yhtä aikaa.

Miksi kaikki aistihin perustuvat uskomukset olisivat epäluotettavia, jos aistit pettävät joskus?

- välitöntä ympäristöä koskevat uskomukset

Luento 4

3.2.2003

- Oheismateriaalista:
 - Descarten 1. meditaatio: <http://philos.wright.edu/DesCartes/Meditations.html>
 - Cottingham, J., Stoothoff, M., Murdoch, D. (CSM): The Philosophical Writings of Descartes, Vol 2.

- Barry Strout: The Significant of Philosophical Scepticism
- Janet Broughton: Descartes's Method of Doubt
- Margaret Wilson: Descartes
- Anthony Kenny: Descartes
- Harry Frankfurt: Demons, Dreamers, and Madmen
- Bernard Williams: Descartes: A Project of Pure Enquiry
- Viime kerrasta:
 - Lainaus 1. meditaatiosta:
 - "...completely certain and indubitable..."
 - "...some reason of doubt..."
 - senses deceive us...
 - --> Vaikutelma-uskomukset voidaan kait säilyttää
 - jos näyttää, että kädessä on paperinpala, on varmaa, että näyttää, että kädessä on paperinpala.
 - emme tiedä olemmeko unessa vai emme
- Selitys sille, miten voimme tietää aistien välityksellä mitään ulkomaailmasta
==> unitilan erottaminen valvetilasta
- 3 eri tyyppistä kysymystä Descartesin järjestelmää vastaan:
 1. Onko se mahdollisuus, että meditaattori on unessa, tosiaan uhka hänen tiedolleen ulkomaailmasta?
 2. Onko meditaattori oikeassa ajatellessaan, että hänen on tiedettävä, ettei hän ole unessa voidakseen tietää jotain ulkomaailmasta?
 3. Onko meditaattori oikeassa ajatellessaan, että uni- ja valvetilojen erottamiseen ei ole kriteerejä?
 - △ jos meditaattori on väärässä jonkin kysymyksen suhteen, hän ehkä voi paeta skeptisen johtopäätelmän
- Jos meditaattori uneksii, hän ei tiedä
 - sattumanvarainen oikeaan osuminen jos unessa tapahtuu tosimaailmaa vastaavia asioita
- Russellin esimerkki luotettavasta kellosta
- ==> Meditaattorin periaate: Jos S uneksii, että P, S ei tiedä, että P
 - unessa oleva fyysikko ei päätele aistihavainnoistaan --> huono vasta-argumentti
- Pyritään: tapaukset, joissa tiedämme, että emme ole unessa
 - A: Tiedämme, milloin olemme unessa ja milloin emme
 - B: Tieto siitä, olemmeko unessa, on edellytys ulkomaailmaa koskevalle tiedolle
- On esitetty, että A:ta ja B:tä ei voida ristiriidattomasti hyväksyä (esim. Stroad: SPS, Normal Malcolm: Dreaming on Scepticism, Philosophical Review 65 (1956); Margaret MacDonald: "Sleeping and Waking." Mird 62 (1952))
 - www.jstor.org:ista Philosophical Review:n arkistot
- JOKO:
 - emme voi tietää, olemmeko unessa (vastoin A:ta)
 - TAI:
 - tieto siitä, olemmeko unessa, ei ole edellytys ulkomaailmaa koskevalle tiedolle
- Meditaattorin "unitilatesti"
 - Ongelma: Meditaattori voi *uneksia* tekevänsä testin sille, onko unessa vai ei
 - ==> kriteerien ääretön regressio
 - Tätä ongelmaa on vastustettu, mm. Bernard Williams
- Jos S ei tiedä, onko hän hereillä vai unessa havaitessaan, että p, hän ei tiedä, että p
 - vaikuttaa uskottavammalta periaatteelta
- Jos s tietää, että p, s:n on tiedettävä, että kaikki p:n kanssa yhteensopimattomat propositiot ovat epätosia.
<=>

- Jos s tietää, että p, s:n on tiedettävä tosiksi kaikki propositiot, joiden täytyy olla tosia, jos p on tosi
 - kestämatön, älytön, tekee mm. matematiikasta mahdotonta
 - tarvitsemme jotain heikompa
- Jos s tietää, että p, s:n on tiedettävä, että kaikki ne propositiot, joiden s tietää olevan yhteensopimattomia p:n kanssa, ovat epätosia.
 - tullaan vielä löysemään periaatteeseen:
- Jos s tietää, että p, s:n on tiedettävä, että kaikki ne propositiot, joiden s tietää olevan yhteensopimattomia sen kanssa, että hän tietää, että p, ovat epätosia.
- meidän...(mitä?)
- viimeinen oljenkorsi: **argumentointi** sen puolesta, että tieto ulkomaailmasta **EI** vaadi tietoa siitä, olemmeko unessa vai emme
 - => Descartesin esittämät tiedon vahvat vaatimukset ovat liian vahvoja, tarvitsemme löyhempiä vaatimuksia.
- Ensi kerralla vielä Descartesia
 - epäily matemaattisia propositioita kohtaan

Luento 5

10.2.2003

- Meditaatioissa tulee vielä (edellistä) vahvempi skeptinen luonne
 - 1. meditaatiosta hyvin vahva skeptinen ajatus: "...may I not similarly go wrong every time I add two and three or count the sides of a square..."
 - "It is enough for us to remember that we perceived..." Riittää, että muistamme sen että olemme käsittäneet jotain selvästi ja tarkasti ollaksemme varmoja, että näin havaittu on totta.
 - varmuus kyllä saavutetaan, mutta tämä ei vielä riitä johonkin: totuus. (???)

Matemaattiset uskomukset

- Petturi-hypoteesin vuoksi epäilyttäviä
 - Ajatus petturi-oliosta, joka syöttää mieleen metafysisiä uskomuksia.
- Tässä epäillään järjen luotettavuutta
 - kaavio: (mat. usk.) + (p-h) } Järki
- Tällaisen epäilyn esiin ottaminen ei voisi juolahtaa kenenkään muun mieleen kuin saivarteleavan filosofin.
- Descartesilla pyrkimys osoittaa Jumalan olemassaolo
 - Jumala on kaikkivoipa
 - oletuksena hyväntahtoinen Jumala
 - kaksi toisistaan erotettavissa olevaa Jumalan olemassaolon todistusta
 - käsitellään 3. ja 5. meditaatioissa, molemmat todistukset ongelmallisia
 - 5. meditaatioissa "Kantista eteenpäin" menevä "ontologinen todistus"
 - △ Ontologinen todistus Anselmi Canterburgilaisen esittämä apriorinen todistus: Jumalan käsitteeseen sisältyy tiettyjä ominaisuuksia, kuten täydellisyys. Jumala on täydellisempi kuin mikään muu olio. Mikäli tällainen olio ei olisi olemassa, se ei olisi täydellisempi kuin mikään muu olio. Siispä Jumalan on käsitteellisesti oltava olemassa; Jumalan käsitteeseen kuuluu olemassaolo.
 - ▼ Hyvin ongelmallinen todistus. Kritisoitu paljon; sen avulla saadaan todisteltua kaikenlaisia olioita, kuten "maksimaalisen täydellinen saari".
 - 3. meditaatioissa aposteriorinen todistus
 - △ ajateltavissa lupaavammaksi
 - △ paljon monimutkaisempi

- △ kiinnitetään huomiota ideoiden kausaaliseen historiaan
- △ kysellään Jumalan idean alkuperää
- △ Descartesilla erilaisia kriteerejä sille, millä perusteella voidaan sanoa kausaalinen suhde olioiden välillä.
 - ▼ kausaaliperiaatteet, esim. *ex nihilo nihil fit*.
 - ▼ kausaalisuhteissa aina kaksi oliota: $O \rightarrow o$
 - ▼ aiheuttava olio aina "suurempi" ...jollain tapaa(?)
 - ▼ toisistaan riippumattomat oliot...(mitääh?)
 - ▼ esim. tuoli, tuolin väri, substanssi; tuoli on vahvemmin olemassa kuin sen ominaisuudet.
 - ▼ Jos kausaalisuhteen oikealla puolella \rightarrow on substanssi, vasemmalla puolella ei voi olla ominaisuutta (tms??)
- △ sama periaate kohdistuu ajatuksiin; ajatuksilla oltava kausaalinen suhdeketju
- △ ainoa vaihtoehto, jolloin kausaaliperiaate täyttyy on silloin, kun ketjun päässä on Jumala (menikö se nyt näin?)
- △ (sillä oliolla joka on aiheuttanut nämä ominaisuudet on myös oltava ne kaikki (?))
- "Ovatko nämä todistukset vakuuttavia vai ei? Vaikka ne eivät olisi aukottomia, onko niiden strategia käytettävissä matemaattisten uskomusten käsittelyssä?" (tms?)
- Päätelmien premissien oltava **selvästi ja tarkasti** käsitetty.
- Jumalan olemassaoloa tarvitaan siihen, että voidaan luottaa selvien ja tarkkojen ideoiden... blaa.
 - △ Kuitenkin Jumalan olemassaolon päättelyssä tarvitaan (selviä ja tarkkoja ideoita?)
 - △ **==> KARTEESINEN KEHÄ**
- Descartes kutsuu petturin olemassaoloa "metafyysiseksi epäilyksi".
- **Selvät ja tarkat ideat ovat luotettavia vain, jos Jumala on olemassa (attribuutteineen)**
- **Jumalan olemassaolo voidaan osoittaa vain, jos selvät ja tarkat ideat ovat luotettavia.**
- Filosofiasa suopeuden periaate, jolla yritetään välttää olkiukkoargumentointi. Siispä yritetään suhtautua suopeasti Descartesin väitteisiin:
 - △ **Metafyysisen epäilyn (petturi-hypoteesin) esiin tuominen**
 - ▼ Descartes ajattelee, että idean ollessa vastustamaton, idea on tarkka... Miten ikinä voimme epäillä ideoita, jotka ovat vastustamattomia?
 - ▼ **voiko skeptikko esittää metafyysisen epäilyn?**
 - ▼ selviä ja tarkkoja ideoita ei voida ajatella kun ne ovat mielessä, vaan... (kaavio)
 - * (1) $p \rightarrow q$
 - * (2) p
 - * **SIISPÄ** $\Rightarrow q$
 - * ero muistettujen S&T ideoiden ja kuranttien (current/recollected) välillä
 - * skeptikko voi epäillä S&T ideoita siinä mielessä, että kun minä muistan selvästi ja tarkasti...kun S&T tilaa ei enää ole, kykenen epäilemään...
 - Mitä muita ratkaisukeinoja kehästä pääsemiseen?
 - △ Varmuuden saavuttaminen
 - ▼ oletetaan että varmuus \Rightarrow epäilyksettömyyttä
 - ▼ **"on varmaa: kaikki S&T ideat ovat tosia"**
 - ▼ **$p1 \dots pn \Rightarrow$ Hyväntahtoinen Jumala on olemassa \Rightarrow S&T ideat ovat tosia**
 - ▼ ei kuitenkaan ratkaise ongelmaa JOS:
 - * **skeptikko: pitää todistaa, että varmuus ja epätotuus eivät ole yhteensopivia.**
 - △ Jos metafyysinen ... viedään äärimmilleen...

- △ 5. meditaatio: "Now, however, I have perceived that God exists....I have true and certain knowledge of it."
 - ▼ hyvin outo kohta
 - ▼ L: "kun en enää muista argumenttia, jonka pohjalta minulla on selvät&tarkat ideat, voin alkaa epäilemään"... (häh?)
 - ▼ D: "Niin kauan kuin muistan minulla on luotettavaa tietoa asiasta."
- △ Skeptikko kysyy:
 - ▼ (A) "**Miksi Jumalan olemassaolon todistus ja (sen seurauksena) totuuskriteeri olisi poikkeus metafysiselle epäilylle?**"
 - * huomauttaa: vaikka Jumalan olemassaolo olisi poikkeus, meditaattori ei voi paeta kehän ongelmaa.
 - ▼ (B) "**Vaikka kyseessä olisi poikkeus, niin edellyttää todistuksen kelpaamisen evidenssiksi S&T-ideoiden luotettavuudelle.**"
- △ Miten meditaattori näkee skeptikon esityksen?
 - ▼ Skeptikon on tarjottava *reductio ad absurdum* -argumentti, jonka johtopäätös on järjen epäluotettavuus.
 - * **petturihypoteesi ==> järjen epäluotettavuus**
 - * mikäli skeptikko kykenee ulottamaan epäilyksensä matem. juttuihin
- △ **Descartesin ajatuksena on Jumala ==> järjen luotettavuus**
 - ▼ tämä sulkee pois petturihypoteesin
- △ **Validit / terveet argumentit**
 - ▼ terveet --> premissien tulee olla ainakin *mahdollisesti* selviä & tarkkoja.
 - ▼ muuten kyseessä ei ole edes validi argumentti
- △ Koska meditaattori pystyy Jumala ==> järjen luotettavuus -argumentin ... blaa ... ==> selvä ja tarkka (?)
 - ▼ ==> "petturihypoteesi ==> järjen epäluotettavuus" ei täydä edes argumentin kriteerejä
- △ Perusjuttu: voidaanko järjen avulla perustella järjen epäluotettavuutta?
 - ▼ meditaattori ei niinkään pyri... (mitä?)
 - ▼ (mitä?) mahdolliseksi jää ainoastaan inttäminen
 - ▼ **Meditaattori: Järkeä ei voida kääntää itseään vastaan.**
- Karteesisen kehän ongelmasta on kirjoitettu aivan valtavasti kirjallisuutta
 - △ ratkaisuihin "evidenssin punninta"
 - ▼ kun on kerran osoitettu, että Jumala on olemassa....(?)
 - △ **Frankfurt: "Descartes's Validation of Reason" (Philosophical Topics, 60-luvulta), "Descartes on the Consistency of Reason"**
 - △ Muilla usein ajatus että Descartesilla on kehätön mahdollisuus
- Jos:
 - △ 1: J ==> ST
 - △ 2: PJ ==> ST
 - △ 1:llä suljetaan 2. argumentin esittämismahdollisuus
 - △ Mutta toimii myös toisinpäin
- Tulee osoittaa, että järki on konsistentti
- **Miten voidaan (kehättömästi) osoittaa järjen avulla, että järki ei voi johtaa ristiriitaisiin tuloksiin?**
- konsistenssin vaatimus, jota skeptikon näkymyksen mukaan ei voida oikeuttaa, se vain vaaditaan
- Frankfurt: Ajatus: "Järjen käyttö on kollektiivisen hulluuden muoto."
- Meidän järkemme ei voi mitenkään saavuttaa sitä, miltä asiat vaikuttavat ulkopuolisen järjen mielestä.

Skeptikko: täydellinen epäluottamus järkeä kohtaan, jonka konsistenssia ei voida ottaa annettuna. (???)	vs. Absoluuttisen totuuden suhteen kehämäisyys. (??)	Kaikissa suhteissa kehätön järjestelmä, joka on absoluuttisesti tosi. (HYLÄTTÄVÄ) (???)
--	---	--

- Jos skeptismi viedään äärimmäisyyksiin, näyttää että skeptikolle ei ole olemassa täysin tyydyttävää vastausta.

Luento 6

17.2.2003

- Viimeinen X:n pitämä luento, seuraavalla kerralla Jussi Haukioja.
- Nyt katsomme vielä Descartesia ja lopussa hiljattain esitettyä epistemologista järjestelmää, jossa on päällisin puolin saman kaltaisia ominaisuuksia Descartesin järjestelmän kanssa.
- Vuoropuhelua "skeptikon" ja "meditaattorin" välillä.
 - Jos skeptismi viedään hyvin pitkälle, vaikea sanoa kumpi vahvoilla.
- Tärkeä käsite: totuus.
 - Yksi mahdollisuus lähestyä skeptismin ongelmaa on kiinnittää huomiota totuuden käsitteeseen.
 - Totuusteoriat jaettavissa *realistisiin* ja *antirealistisiin*.
 - Realistien mukaan totuus ei riipu mistään perspektiivistä, uskomusjärjestelmistä, jne.
 - △ riipumattomuus
 - △ esim. korrespondenssiteoria
 - Antirealismissa relativisoidaan asiat kielen tai mielen piirteisiin
 - △ riippuvuus subjekteista, tms.
 - △ esim. koherenssiteoria ei kiinnitä huomiota uskomusten taustoihin
 - Arkiajattelun mukaan totuudet kertovat siitä, miten asiat ovat. (jaah)
 - (Realismissa?) ajatellaan, että on
 - sisäinen maailma
 - △ kognitiot
 - ulkoinen maailma
 - △ reaali maailma
 - meillä ei ole tapaa vertailla kognitiomaailmaa ja reaali maailmaa
 - Pyrrho: koska kognitiosta riippumattonta vertailutapaa ei ole, päättely johtaa regressioon, ...
 - Antirealismissa hylätään ulkoinen maailma keskustelusta
- **Antirealism ja Descartes**
 - **uskomusjärjestelmän stabiilisuus**
 - stabiilisuuden saavuttaminen on paljon helpompaa kuin vastaavuuden
- Tarkastelun päämäärä kyseenalaistetaan:
 - **Meditaattorin ei ole tarkoitus osoittaa uskomuksiaan tosiksi vaan pelkästään osoittaa skeptismi irratiionaaliseksi**
- Kriteerin ongelma ei ole ratkaistavissa(?)
 - **Kehämäisyys ei ratkea**
 - Watson
- **Metafyysinen epäily nousee esiin vain siinä tapauksessa, että hyväksytään Descartesin (hyvin omituinen)**

näkemyksellisten totuuksien alkuperästä.

- Keskiajalla pohdittiin paljon hyvyyden ja pahuuden alkuperän luonnetta
 - hankalaa, koska keskiajalla filosofiassa nähtiin paljon vaivaa että saatiin muotoiltua yhdistelmä Aristoteleen filosofiaa ja kristillistä teismää.
 - pahan ongelma
 - standardiratkaisu: paha juontaa ihmisen vapaan tahdon väärinkäytöstä
 - samankaltainen ratkaisu kuin Descartesin erheen alkuperä; (myös ihmisen vapaan tahdon tuottamaa?)
 - jos Jumalasta ei ole lähtöisin mitään pahaa, mikä on Jumalan suhde moraaliin?
 - Esim. jos tappaminen on väärin, koskeeko se myös Jumalaa?
 - **intellektualismi:**
 - **Jumala haluaa, että tappamista ei tapahtuisi, koska tappaminen ON väärin.**
 - **voluntarismi**
 - **Tappaminen on väärin, koska Jumala haluaa, että näin on.**
 - Saman tyyppistä ajattelua voidaan soveltaa välttämättömiin totuuksiin.
 - Voiko olla olemassa "modaalista intellektualismia"?
- **Modaalinen intellektualismi: Leibniz**
- **Modaalinen voluntarismi: Descartes**
 - **2+2=4, koska tämä on Jumalan tahto.**
 - tästä seuraa ikäviä ongelmia (hauskoja, mutta hankalia)
 - millainen on "vapaa tahto"?????
 - **tahdon kontingenssi:**
 - **Jos s tahtoo, että p, s:n mahdollista tahtoa, että !p.**
 - **==> Jumalan on mahdollista tahtoa, että !(2+2=4)**
 - **==> Ristiriidat mahdollisia (???)**
 - ==> selvääkin selvemmat propositiot (2+2=4) voivat olla epätosia
 - Jos voluntarismi voidaan ratkaista, samalla ratkeaa skeptismin ongelma.
 - Frankfurtin pessimistinen ajatus (ed. kerralla, "järki on kollektiivista hulluutta") lähtöisin voluntarismista.

Nykyaikainen yritys skeptismin voittamiseksi

- Descartesin järjestelmää voi luonnehtia *supernaturalistiseksi*; luonnollisten olioiden lisäksi on supernaturaalinen luojaolento, joka takaa asioiden totuudet.
- *Epistemologinen supernaturalismi*
 - **Descartes**
 - **Alvin Plantinga**
 - skeptismiä ei voida voittaa, ellei hyväksytä supernaturaalista luojaolentoa takaamaan totuudet.
 - **Internalismi vs. Eksternalismi**
 - Descartes internalisti
 - Plantinga eksternalisti
 - **Internalismin mukaan subjektilla on oltava kognitiivinen aksessi tekijöihin, jotka oikeuttavat hänen uskomuksensa, ollakseen oikeutettu uskomaan.**
 - oikeuttaminen on riippuvaista episteemisen subjektin omasta toiminnasta
 - **Eksternalistin mukaan aksessia ei vaadita**
 - episteemisen subjektin ulkopuolelta voidaan sanoa, ovatko hänen uskomuksensa totta
 - **tyypillinen eksternalistinen teoria on: Reliabilismi**
 - **△ uskomus on oikeutettu, joss se on luotettavan uskomuksen uskomuksenmuodostusprosessin**

aiheuttama

- △ ongelma: miten määritellä luotettavan uskomuksen ongelma? (eiku mitä?)
- △ ajatus korkealla todennäköisyydellä toimivasta uskomuskoneesta
- Plantinga: **uskomus on oikeutettu vain, joss se on *moitteettomasti* (kunnolla, "properly") toimivan kognitiivisen prosessin tulos.**
 - △ mikä takaa moitteettomuuden?
 - △ (kaavio) Sisäinen maailma --- Ulkoinen maailma
 - ▼ koneisto sisäisessä maailmassa
 - ▼ ulkoisessa maailmassa asiaintiloja
 - ▼ mikä takaa sen, että kognitiiviset jutut mitenkään vastaavat ulkoisen maailman asiaintiloja?
 - △ Plantinga ei hylkää ulkoista todellisuutta vaan toimii realistisen totuusteorian puitteissa.
 - △ **Mikä takaa kognitiivisten prosessien luotettavuuden?**
 - △ **Plantinga: Naturalistiset selitykset**
 - ▼ **Kognitiiviset prosessimme ovat evolutiivisen prosessin tulos**
 - ▼ luonnonvalinta on suosinut tiettyntyyppisiä kognitiivisia prosesseja, jotka ovat adaptoituneet palvelemaan maailmassa selviämistä.
 - ▼ **ko. prosessit ovat adaptoituneet edesauttamaan selviämistä.**
 - △ **Plantinga: Supernaturalistinen selitys**
 - ▼ **kognitiiviset prosessit ovat älykkään luojaolion suunnittelun tulos**
 - ▼ Plantinga päättyy tähän selitykseen hyvin samanlaisella syyllä kuin Descartes, petturin hypoteesin kaltaisesti
 - △ **Plantinga: naturalismi johtaa globaaliin skeptismiin.**
 - ▼ evoluutioprosessin ja totuuden välillä ei ole mitään kovinkaan selvää suhdetta:
 - ▼ **selviytymisellä ja totuudella ei ilmeistä suhdetta**
 - ▼ vaikka meidän aistimme olisivat kuinka hyvin adaptoituneita maailmassa selviämiseen, tästä ei seuraa että kertoisivat mitään totuudesta
 - △ tämä on toinen suuri selitysten luokka
 - △ **R: Kognitiiviset kykymme ovat luotettavia**
 - N: Naturalismi pätee
 - p(X/Y): todennäköisyys sille, että X ehdolla Y
 - ▼ Plantinga:
 - p(R/N) = matala
 - * eli todennäköisyys sille, että ... on matala
 - * (N vastine Descartesin petturille)
 - ▼ ==> meillä ei naturalismissa ole mitään syytä luottaa kognitiivisiin prosessihin
 - ▼ ==> ei syytä luottaa mihinkään, mihin uskomme
 - ▼ ==> globaali skeptismi
 - △ **Koska tiedon on oltava mahdollista, tulee hyväksyä supernaturalismi**
 - ▼ tällä on sekalaisia ongelmia

Yhteenvetoa luennoista

- puukaavio:
- Tiedon klassinen analyysi
 - oikeuttaminen
 - skeptismi

- skeptismin tyypit:
 - △ argumentatiivinen, ei-, globaali, lokaali
 - epäilyn menetelmä
 - △ uskomusjärjestelmän reflektointi (jokapäiväinen, ymmärrettävä toiminto)
 - △ Descartes
 - ▼ epistemisten asenteiden säätely
 - ▼ tiedonhankinta-periaatteet (suurten kokonaisuuksien harkinta kerrallaan)
 - * aistit (lähellä antiikin skeptismin maailmaa)
 - uniargumentti
 - * järki
 - petturi-argumentti
 - karteesinen kehä (supernaturalismin tuote)
 - ratkaisumallit
 - △ (Plantingan supernaturalismi hyvin lyhyesti)
 - kriteerin ongelma
 - △ metodismi (sääntö ennen inst.)
 - △ partikularismi (inst. ennen sääntöä)
 - △ Antiikki
 - ▼ Epikuros
 - ▼ Stoalaiset
 - ▼ Skeptikot
 - * Akademia
 - * Pyrrho(-laisuus)
- Jäi antiikin ja uuden ajan katsaukseksi skeptismin ongelmaan
-

Luento 7

24.2.2002

- Luennoitsija Jussi Haukioja
- 6 luentoa, maanantaisin, paitsi 31.3. ei luentoa, sen jälkeen yksi ja sitten tentit
- Tentit 14.4. ja 28.4. Pub 1:ssä.
- Luennoilla käsitellään 1900-luvun käsityksiä skeptisistä
- Luentorunko:
 - Tänäpä käsitellään G.E. Mooren vastausta skeptisistä
 - Moore vaikutti 1900-luvun alkupuolella
 - Miten skeptisistä käsitellään filosofiassa ja tietoteoriassa nykyään: **nykykeskustelun päälinjauja**
 - **kontekstuaalinen vastausstrategia**
 - **relevanttien vaihtoehtojen teoria**
 - **semanttinen vastausstrategia**
 - Jos aikaa jää, käsitellään muita skeptismin muotoja
 - skeptisistä menneisyyden suhteen
 - skeptisistä muiden kuin oman tietoisuuden suhteen

- mikä on näiden yhteinen rakenne ja millaisia yhteisiä vastausstrategioita niihin löytyy

G. E. Moore (1873---1956)

– "Todistus ulkomaailman olemassaolosta"

- **Tavoite: "todistaa, että ulkomaailman olioita on olemassa"**
 - Ulkomaailman oliot ovat sellaisia, jotka voidaan kohdata avaruudessa, eli niillä on spatiotemporaalisia ominaisuuksia
 - **olioita, jotka "voidaan kohdata tilassa"**
- Todistus:
 - (1) Tässä on käsi
 - (2) Tässä on toinen käsi
 - (3) Kädet ovat ulkomaailman olioita
 - (4) (siis) On olemassa ainakin kaksi ulkomaailman oliota
- vastaava "todistus" hyväksyttäisiin ongelmattomana rajoitetuimmissa tilanteissa, mutta ei tässä --- mikä on relevantti ero?
- yleiset "vakuuttavan todistuksen ehdot"
 1. Johtopäätös ei sisälly pmissiisiin
 2. Premissit tiedetään tosiksi
 3. Johtopäätös seuraa loogisesti pmissiisistä
- Moore: todistus saattaa tuntua kehämäiseltä, mutta tämä johtuu vain siitä, että olemme tottuneet ajattelemaan ...(?)... tällä tavalla
 - (s1) En voi tietää, että skeptinen hypoteesi SH on epätosi.
 - (s2) Jos en voi tietää, että SH on epätosi, en voi tietää, että arkielämässä uskomani väite P on tosi
 - siis (s3) En voi tietää, että P.
- Moore kääntää argumentin "ylösalaisin"
 - (M1) Tiedän, että P.
 - (M2) Jos en tietäisi, että SH on epätosi, en tietäisi, että P.
 - siis: (M3) Voin tietää, että SH on epätosi.
- Voimme argumentoida kummastakin suunnasta
 - Modus ponens "p ja p->q, siis p q"
 - Modus tollens "p->q ja ~q, siis ~p"
- **Moore arkielämän uskomukset ovat varmempia, kuin mitkään perusteet, joita meillä voi olla (s1):lle.**
 - --> **argumentti (M1),(M2)-->(M3) on vakuuttavampi kuin argumentti (S1),(S2)-->(S3)**
- Mooren pitäisi kuitenkin näyttää, että näin on.
 - esim. Descartes päätyy epäilyn metodin tuloksena (s1):een
- jos (s1) ja (s2) seuraavat joistain yleisistä tietoa koskevista periaatteista, niiden hylkäämiselle pitäisi olla muitakin perusteita kuin se, että niistä seuraa (s3)
- Vaikka tähän todistukseen liittyy em. ongelma, on se tuonut kaksi muutosta skeptismiä koskevaan keskusteluun.
- Tässä Mooren katsotaan epäonnistuneen, mutta 2 pysyvää vaikutusta:
 - 1) perinteisen kysymyksenasettelun kyseenalaistaminen:
 - △ ei ole ilmeistä, että skeptikolle voidaan vastata *vain* kumoamalla hänen skeptinen hypoteesinsa
 - △ nykyään ongelma esitetään ns. *skeptisenä paradoksina* (SP1)
 - ▼ (SP1) En voi tietää, että skeptinen hypoteesi on epätosi
 - ▼ (SP2) Jos en voi tietää, että skeptinen hypoteesi on epätosi, en voi tietää, että arkiuskomukseni P on

tosi

▼ (SP3) Voin tietää, että P

△ Selkeästi loogisessa ristiriidassa.

△ 4 eri tapaa reagoida paradoksiin

▼ a) hylätään SP1: näytetään, että SH on epätosi (Descartes, semanttinen vastausstrategia)

▼ b) hylätään SP2: kiistetään ns. tiedon sulkuperiaate (tähän palataan myöhemmin) (Dretske ym)

▼ c) hylätään SP3: skeptismi

▼ d) hyväksytään SP1, SP2, SP3 näyttämällä, että niiden välinen ristiriita on vain näennäinen (relevanttien vaihtoehtojen teoria)

2) Sen seikan korostaminen, että ei-filosofisissa konteksteissa pidetään täysin ongelmattomina tietoväitteitä, joissa sitoudutaan ulkomailman olioiden olemassaoloon, tämä tulisi ottaa tietoteoriassa huomioon.

Luento 8

3.3.2003

Jatkamme Mooresta

- Nykyään erottelu sisäiset/ulkoiset kysymyksenasettelut
- Arkikontekstissa sisäiset perustelut riittävät tukemaan tietoväitteitä: ts. perusteluiksi kelpaavat toiset ennalta olemassaolevat tiedot.
- (filosofisen skeptismin kysymyksenasettelu on toisenlaista.)
- Filosofisessa skeptismissä pyritään kyseenalaistamaan koko uskomusjärjestelmä "ulkoisesti", kaikki kerralla.
- (Moore: jos sisäinen perustelu ei kelpaa, on kysymys vääranlainen. Moore ei esittänyt perusteita tälle, vaan vain kieltäytyi ottamasta vastaan ulkoisia väitteitä. Useimpien mielestä ulkoinen perusteluvaatimus tuntuu mielekkäältä.)
- Tapa esittää skeptinen ongelma:
 - (SP1) En voi tietää, että Skeptinen Hypoteesi (SH) on epätosi
 - (SP2) Jos en voi tietää, että SH on epätosi, en voi tietää, että arkiuskomukseni P on tosi
 - (SP3) Voin tietää, että P.
- SP2 ja SP3 keskenään ristiriidassa.
- Miten SP2-tyyppistä juttu on perusteltu...
- SP2:n perusteeksi esitetään joskus *infallibilismi*: Jos S tietää, että P, S:n tulee voida eliminoida kaikki virhemahdollisuudet P:n suhteen.
 - Unger: "tieto" on "rajakäsite": sitä voidaan lähestyä, mutta ei täysin saavuttaa.
- SP2:n tueksi riittää kuitenkin ns *tiedon sulkuperiaate* (*principle of closure*, klosuuriprinssiippi).
 - jos S tietää, että P, ja S tietää, että P:stä seuraa loogisesti Q, S tietää, että Q.
- (SP3) jos tiedän, että , tiedän että SH on epätosi.

Fred Dretske

- Pyrki vastaamaan tiedon sulkuperiaatteeseen.
- Arkikonteksteissa oletamme (perustellusti) *irrelevanttien* virhemahdollisuuksien epätotuuden, vaikka näiden epätotuus seuraa tietoväitteistä.
 - esim. henkilö on eläintarhassa ja hänestä näyttää että aitauksessa olisi seeproja. H tietää, että...
 - esim.
 - p: "Kaikki aitauksessa olevat eläimet ovat seeproja."
 - q: "yksikään aitauksessa oleva eläin ei ole muuli, joka on taitavasti naamioitu seepraksi."

- 'loogisia seuraamuksia (q) on valtavat määrät'
- Dretske: on mahdollista tietää, että p, tietämättä, että q, vaikka q seuraakin p:stä.
- Dretsken ns. *modaalinen tiedon analyysi* jättää tämän mahdollisuuden auki.
 - S tietää, että p, jos ja vain jos:
 - (1) S uskoo, että p
 - (2) p on tosi
 - (3) Jos p ei olisi tosi, S ei uskoisi, että P.
 - ollakseen tietoa uskomuksen tulee "jäljittää" (tracking) totuutta
 - kriteeri tiedolle: Uskoisiko S, että p, jos p olisi epätosi, mutta maailma muutoin mahdollisimman samanlainen kuin todellisuudessa?
 - jos ei uskoisi --> S tietää, että p
 - jos uskoisi --> S ei tiedä, että p
 - ("Miten Dretske pystyy modaalisella analyysillään vastaamaan skeptikolle?")
 - ("MA:sta seuraa, että arkielämän jutut voivat olla tietoa.")
- Dretske: voin tietää, että edessäni on tuoli, koska tälle uskokselle relevanteissa vaihtoehdoissa minulla ei ole tuota uskomusta.
- En voi kuitenkaan tietää, että skeptiset hypoteesit ovat epätosia..
- relevanttien vaihtoehtojen joukko on täysin erilainen arkiuskomusten ja skeptisten hypoteesien kohdalla. --> tiedon sulkuperiaate ei päde
- ongelma:
 - (Craig) Dretsken teoria toimii vastauksena skeptismille vain jos valmiiksi oletetaan skeptinen hypoteesi epätodeksi.
 - mutta: Dretsken teoria näyttää, että tieto on mahdollista (ai jaa)
 - sulkuperiaatteen kiellolla on seurauksia, joita ei voi hyväksyä; "tiedän, että edessäni on tuoli, mutta en tiedä että tuolia koskevat aistimukseni _eivät_ ole ilkeän demonin aikaansaamia."
- ...ensi viikolla kontekstualistinen vastaustrategia.

Luento 9

10.3.2003

- Palaamme viime viikolla käsiteltyyn sulkuperiaatteen kieltoon, miten sillä pyritään ratkaisemaan skeptinen paradoksi.
- Esitetään toinen ratkaisu. Esitetään ensin SP toisessa muodossa, kääntäen SP2:n implikaatio
 - **(SP1) En voi tietää, että SH on epätosi**
 - **(SP2) Jos tiedän, että arkiuskomukseni, että P, on tosi, tiedän, että SH on epätosi**
 - **(SP3) Voin tietää, että P on tosi**

Kontekstualismi (Cohen, DeRose, Lewis)

- Tarkastellaan, kuten sulkuperiaatteessa, relevantteja vaihtoehtoja.
- Toisin kuin viimeksi, ei väitetä, että tiettyyn väitteeseen aina liittyisi relevanttien vaihtoehtojen joukkoa...
- Tarkastelemme miten konseptualismi pystyy vastaamaan skeptismille, vaikka konseptualismilla on käsitelty muitakin tietoteoreettisia ongelmia.
- Skeptisen paradoksin väitteet ovat monimerkityksisiä, koska niitä voidaan esittää eri konteksteissa, mutta siivottaessa konteksti pois, ne eivät ole missään ristiriidassa.
- Kaksi eri kontekstia: 1. väitteet henkilön arkikontekstista, 2. tietoteoreettiset kontekstit. Arkikonteksteissa kriteerit ovat matalampia.

- **Kontekstualismin mukaan (SP1)-(SP3) eivät ole ristiriidassa keskenään.**
 - (SP1) on tosi tietoteorian kontekstissa, epätosi arkikontekstissa.
 - (SP2) on tosi, kun P:tä ja SH:ta tarkastellaan samassa kontekstissa
 - (SP3) on tosi arkikontekstissa, epätosi tietoteorian kontekstissa.
- Eli mitään ristiriitaa ei ole, vaan on vain näennäinen, koska tarkastelemme paradoksin eri kohtia eri konteksteissa.
- Ongelma on, voidaanko puhe konteksteista selkeyttää.
- **Keskeinen käsite: episteeminen asema.**
 - Pyritään selvittämään erilaisissa tilanteissa kun on erilaisia perusteita kutsua uskoa tiedoksi...
 - **Tilanteissa, jossa S tietää, että P, S:n episteemisen aseman vahvuus voi vaihdella.**
 - Episteemisen aseman vahvuudelle ei voi asettaa universaalia rajaa...
 - **Kontekstualismin mukaan väitteen "S tietää, että P" totuutta arvioitaessa S:n episteemisen aseman vahvuudelle ei voida asettaa universaalia alarajaa** ('alarajaa siinä merkityksessä, että vahvuus riittäisi tekemään tietoa'); **raja vaihtelee keskustelukontekstin mukaan.**
 - Tätä kontekstualismia on myös kutsuttu *semanttiseksi kontekstualismiksi*.
 - Mitä episteemisen aseman vahvuudella tarkoitetaan täsmällisemmin?
 - **Episteeminen asema: (DeRose) Mitä kaukaisemmissa mahdollisissa maailmoissa S:n uskomus, että P, "jäljittää" P:n totuutta, sitä vahvempi S:n episteeminen asema P:n suhteen on.**
 - **Esim. Pekka uskoo, että hänen polkupyöränsä on Publicumin edessä.**
 - **Tilanne 1: Pekka on nähnyt unta, että hänen polkupyöränsä on Publicumin edessä, ja hän perustaa uskomuksensa vain tälle. Uskomus sattuu olemaan tosi. (EA on heikko.)**
 - **Tilanne 2: Pekka muistaa jättäneensä polkupyöränsä Publicumin eteen aamulla.**
 - **Tilanne 3: Kuten 2, mutta Pekka on juuri tarkistanut, että pyörä on tallessa.**
 - **Tilanne 4: Pekka katselee pyöräänsä Publicumin edessä.**
 - Tarkastellaan eroa siirryttäessä tilanteesta 1 tilanteeseen 2, jne...jäljittää uskomuksen totuutta laajemmassa joukossa relevantteja vaihtoehtoja.
 - **Episteemisen aseman vahvuudelle asetettava alaraja vaihtelee kontekstin mukaan; alaraja asetetaan väittämällä, että henkilö tietää tai ei tiedä jotain.**
 - **Vrt. rajailmaukset kuten "tasainen".**
 - Eri konteksteissa implisiittisesti määritellään raja-arvo, joka on riittävän lähellä esim. absoluuttista tasaisuutta. ...eihän se oikeasti olekaan... jatkuvasti käytämme ilmauksia olettaen virhemarginaalin... mutta tulee ristiriitoja eri määritelmien suhteen... kontekstualistien mukaan samankaltainen ilmiö tulee käytettäessä tiedon käsitettä.
 - Aina kun vahvistetaan episteemistä asemaa, tulee uskomus tiedoksi yhä useammassa konteksteissa.
 - **Kontekstualistit hylkäävät ns. epistemologisen realismin, jonka mukaan on mielekästä puhua tiedosta irroitettuna kontekstista, joissa tietoväitteitä esitetään ja arvioidaan.**
 - Miten kontekstualismi suhtautuu skeptisiin hypoteeseihin?
 - **Kun arvioidaan tietoväitteitä, jotka koskevat arkiuskomuksia, episteemisen aseman vahvuudelle asetetaan melko heikko alaraja.**
 - **Ts. tarkastellaan vain vaihtoehtoja, joissa muutokset rajoittuvat uskomuksen kohteena oleviin olioihin. Tällöin uskomus, että Skeptinen Hypoteesi on epätosi, pysyy vakaana --> arkiuskomusten tarkastelussa käytetyillä kriteereillä uskomus SH:n epätotuuteen on tietoa.**
 - Kun keskustellaan skeptikon kanssa... nostetaan alarajaa... muuttaa skeptikko keskustelun kontekstia.
 - **Skeptikko nostaa episteemisen aseman vahvuudelle asetetut vaatimukset niin korkealle kuin mahdollista; tässä kontekstissa mitkään tietoväitteet eivät ole tosia.**
 - Kontekstualistin mielestä rajan asettaminen näin korkealle on mahdollista, mutta se ei ole mielekästä ja kaikki mielekkäät tietoväitteet täytyy tehdä alemmalla tasolla. Jos tasaisuudella vaadittaisiin täydellistä tasaisuutta, tasaisuuden käsite olisi kelvoton... sama juttu tiedon suhteen.

– **Kontekstualismin ongelmia:**

- Lähtökohta siitä, että asia voi muuttua tiedoksi vain kontekstin vaihdoksen vuoksi on jotenkin mielestä... (jotain). ...voimme tietää silloin kun emme mieta asiaa...
- **1. Kontekstualismin mukaan voimme tietää SH:n epätodeksi vain silloin, kun emme tarkastele sitä; heti kun sitä tarkastellaan, siirrytään skeptikon (tietoteorian) kontekstiin, jossa sitä ei voida tietää epätodeksi.**
- Kun kontekstualismin... raja-ilmaisuihin... mitään tarkkaan ei ole tietoa... tuntuu häviävän se, missä mielessä tämä on mikään vastaus skeptikolle. Kontekstualismin mukaan voidaan laskea tiedoksi...
- **2. Rinnastamalla tiedon raja-ilmaisuihin kontekstualismi (lähes) myöntää, että arkiuskomuksemme eivät tarkkaan ottaen ole tietoa.**

Luento 10

17.3.2003

- Viime viikolla kontekstualistisesta vastausstrategiasta. Tällä kertaa kontekstualismin sukulaisstrategiasta, Wittgensteiniltä. Wittgenstein esitti, että aina kun teemme tietoväitteitä, joudumme suhtautumaan tiettyihin väitelauseisiin tai propositioihin aivan erityisellä tavalla ja kutsui niitä keskustelun saranapropositioiksi (hinge proposition).

Wittgensteinin ns. "saranapropositiot" (hinge propositions)

- Ei kyseenalaisteta tiettyjä välttämättömiä propositioita. Ei pelkästään se, että meidän tulee olettaa ne, vaan ei ole edes mielekästä esittää mitään tuloksia, jos saranapropositioita ei aseteta täysin kyseenalaistamisen ulkopuolelle. Skeptiset väitteet ovat saranapropositioita kaikille väitteille. ...niitä ei voi mielekkäässä mielessä kyseenalaistaa. Sellaisten pohtiminen olisi kaikiissa tilanteissa ei-rationaalista.
- Wittgenstein: Aivan kuin saranoiden tulee olla paikallaan ovea aukaistaessa... Saranapropositioilla ei edes tarvitse olla perusteluja. Toisin kuin Moore käyttäessään kahden käden esimerkkiä... Wittgensteinin mukaan sekin on saranapropositio...esittäessämme arkielämän väitteitä...meidän ei edes tule vaatia perusteluita tällaisille.
- Koska SH:n epätotuus toimii saranahypoteesina mille tahansa tietoväitteelle... SH:iden epätotuus on olettamuksena mille tahansa tietoväitteelle.
- Ilmiselvä vastaväite: ei oikeastaan vastaväitää skeptikolle, vaan selitys sille miksi skeptiset hypoteesit tuntuvat meille houkuttelevilta, koska ne ovat saranahypoteeseja kaikille tietoväitteille. Niiden avulla voimme kääntää minkä tahansa väitteen pääläelleen. Skeptikon mielestä tuntuu kehämäiseltä se, että saranahypoteesin esittäjä olettaa SH:n epätodeksi vain voidakseen esittää jotain muita väitteitä.
- Griffin Wright on pyrkinyt kehittämään sarana-ajatusta eteenpäin. ...niiden perusteella voitaisiin antaa yleinen vastaus erilaisille skeptismin tyypeille.
- **3 nykypäästrategiaa: semanttinen vastausstrategia, ...**
- Keskustellaan merkitysteoriasta jolle semanttiset vastausstrategiat perustuvat...(???) merkitysteoreettiset jutut kuuluvat filosofiseen perussivistykseen.

Semanttinen eksternalismi

- Kuten nimestäkin voi päätellä, on kyse merkitysten luonteesta. Eksternalismi tarkoittaa, että jokin ilmiö jotenkin määräytyy ulkosiin tekijöihin nojaten.
- **Joidenkin sanojen merkitys määräytyy osittain sanan käyttäjän ulkopuolisten tekijöiden perusteella.**
- Vastakohtana semanttiselle internalismille, jonka mukaan kaikkien sanojen merkitys määräytyy yksinomaan sisäisten tekijöiden perusteella. ... Filosofissa kyseenalaistamaton näkemys 1970-luvulle saakka. Siksi eksternalismi on hyvä määritellä varovaisesti... Sanojen sisäiset tekijät eivät riitä määrittämään sanojen merkitystä kokonaan.
- **Esim. Oscar käyttää sanaa "vesi"**
 - Riittävätkö Oscarin fysiologiset ja...ominaisuudet määrittämään mihin sana vesi viittaa ja ei viittaa?
 - Internalismin mukaan se mitä tapahtuu Oscarin päässä riittää määrittämään sen mihin sana vesi viittaa, kun

taas eksternalismi katsoo ettei se riitä siihen.

- Toinen tapa esittää: Jos tiedämme kaiken yksilöstä Oscar henkilönä, vaikkapa aivoista, niin asia josta internalismi ja eksternalismi ovat eri mieltä, kysymys on että jos tiedämme kaiken, tiedämmekö mihin sana vesi viittaa? Internalismin mielestä meistä on yleensä tuntunut siltä että voisimme tietää, kun taas eksternalismin mukaan ei.

– Vastareaktio *deskriptivismille* (Frege, Russell)

- Deskriptivismi oli vuosisadan alkupuolella internalismin parhaiten formuloitu muoto. Perustuu sanaan liittyvä joukko puhujan päässä olevia deskriptioita mitä sana tarkoittaa... esim. kun käytän sanaa punainen, käytän kuvausta kuvausta: "Punainen on kypsien tomaattien väri." Kun sanon, että olio on punainen, väitteeni on epätosi, koska.. (äh...mitää).
- Russelin mukaan erisnimiin liittyy päässä jokin tietty kuvaus. Esim. Tarja Halonen...nimeen liitetään kuvaus Suomen presidentti, muihin nimiin ei liity tällaista kuvausta. Puhujalla, erisnimen käyttäjällä, olisi kuhunkin erisnimeen kuvaus, joka liittyy vain nimeen johon hän viittaa.

– Scot Krippe: "Naming and Necessity"

- Yksi 1900-luvun loppupuolen tärkeimmistä teoksista.
- 3 argumenttia deskriptivismiä vastaan: semanttinen, ... ja ...
- Oleellisin deskriptivismin vastainen argumentti on semanttinen argumentti
 - Esittää... monessa tapauksessa henkilönimi voi viitata nimi... ARGH! ... esim. Tarja Halonen on "suomalainen naispoliitikko jolla on punainen tukka". Deskriptivismin perusteella termin pitäisi viitata tällöin ei-keneenkään tai kaikkiin punatukkaisiin naispoliitikkoihin, mikä olisi älytöntä. ... Tällä perusteella tämän erisnimen merkitys täytyy määräytyä jollain muulla perusteella kuin vain kuvausten perusteella. Tähän voisi väittää vastaan, että jos Tarja Halosen ei liitä mitään muuta, henkilöllä ei ole tietoa, joka ei erota Tarja Halosta muista, eikä henkilö voisi siten puhua Tarja Halosesta. (Öööö...)
 - Eli tällä perusteella on mahdollista viitata henkilöön, vaikkei liitetäkään nimeen tällaista kuvausta. Nimeen voidaan liittää myös epätosia kuvauksia ja silti viitata henkilöön.
 - Kurt Gödelin (epätäydellisyyslauseen todistaja) tunnettu esimerkki: kuvitellaan, että Jos Smith todisti lauseen todellisuudessa... ARGH... Deskriptivismin mukaan kuvaus viittaa ETL:n todistajaan, eli Smithiin, ei Gödeliin, vaikka... ARGH... (jotain).
 - Nimi Gödel viittaa... kausaalishistoriallinen ketju määrää... (TÄH???)
 - Mikä tahansa tämäntyyppinen teoria sitoutuu E:hen (E?), koska tekijä joka määrää erisnimen merkityksen, ei löydy pään sisältä löytyviin tekijöihin, vaan ulkoiseen historialliskausaaliseen johonkin, jolla nimi siirtyy puhujalta toiselle.

– Hilary Putnam (1975): "The Meaning of Meaning."

- ns luonnollisten luokkien termit: "vesi", "koira"
 - Luonnollisten luokkien termit ovat sellaisia, mille voidaan antaa jossain mielessä luonnontieteellinen selitys.
- Yksi kuuluisimmista filosofisista ajatuskokeista:
- Ajatuskoe "kaksoismaapallosta" (Twin-Earth)
 - Käytetty paitsi kielifilosofiassa myös etiikassa (metaetiikassa)
 - Kaksoismaapallolla on aine, joka toimii aivan kuten vesi, mutta on rakenteeltaan aivan jotain muuta. Sitä kutsutaan nimellä vesi.

Maapallo	Kaksoismaapallo
H ₂ O	XYZ
Oscar	Toscar
"vesi" --> H ₂ O	"vesi" --> XYZ

- Oscarin sana "vesi" viittaa H₂O:hon ja Toscarin sana "vesi" viittaa XYZ:taan.
- Putnamin mukaan tällä perusteella Oscarin käyttämänä sana vesi viittaa H₂O:hon, eikä mihin tahansa

neesteeseen joka virtaa joissa, jne. Toisin sanoen, se oleellinen tekijä siinä mihin sana vesi viittaa, on se, mikä meidän ympäristössä on se kemiallinen rakenne.

- Tällä Putnam monien mielestä onnistuu kumoamaan deskriptivismiin.
- Joidenkin mielestä kaikkien sanojen merkityksen määräytymisessä on sosiaalinen komponentti. Putnam... kielellinen työnjako... puheyhteisössä voidaan käyttää termiä tietämättä mikä on se mikä määrää mikä on vettä vetoamalla puheyhteisön henkilöihin jotka tietävät.
- Skeptismin kannalta oleellinen johtopäätös: emme voi sanoillamme viitata olioihin, jos emme voi olla kausaalisisessa vuorovaikutuksessa niihin (tai olioihin joiden avulla ne voidaan määritellä).

Luento 11

23.3.2003

Semanttinen vastausstrategia (Putnam)

- Putnam ei pyrkinyt niinkään vastaamaan tietoteoreettiselle skeptikolle, kuin... kieliteoreettista...
- Toimii tiettyjä skeptisiä hypoteeseja vastaan, muttei kaikkia.
- Emme voi viitata olioihin, jos emme voi olla kausaalisisessa vuorovaikutuksessa niihin, tai sellaisiin, joiden avulla ne voidaan määritellä.
- Aivot vadissa, moderni versio valehtelijahypoteesista. (Matrix)
- **"Aivot vadissa" -skenaario (AV)**
 - (AV1) **Kaikki tietoiset oliot ovat pysyvästi "aivoja vadissa"**
 - (AV2) **Vatia kontrolloiva tietokone syöttää aivoihin aistiärsykeitä, jotka saavat niissä aikaan täsmälleen samanlaiset kokemukset kuin meillä**
 - (AV3) **Aivot ovat vuorovaikutuksessa vain tietokoneen ja toistensa kanssa**
 - (AV4) **Asetelma ei ole kenenkään suunnittelema, vaan sattumalta syntynyt.**
- Skeptikko: jos tilanne olisi tämä, aistimukseni olisivat juuri kuin ne nyt ovat, joten mistä en voisi tietää, että en ole vatiavo?
- **Mihin vatiavojen sanat viittaavat?**
 - **eksternalismi --> eivät ainakaan samoihin olioihin kuin me**
 - **luontevin vastaus: tietokoneohjelman osiin/piirteisiin**
 - Vatiavot puhuvat, kieltä, joka on syntaktisesti täysin samanlaista kuin suomi, mutta semanttisesti täysin toisenlaista.
 - **Vatiavot puhuvat "vatisuomea"**
- Koska Putnam ei argumentoinut tietoteoreettista skeptikkaa vastaan, hänen siinä suhteessa hieman löyhää argumentaatiota on pyritty esittämään täsmällisemmin.
- Kun vatiavot sanovat: "Minä en ole aivot vadissa", hän ei viittaa meidän aivoihimme, vaan vatimaailman aivoihin. Siispä, jos hyväksymme eksternalismin, vatiavojen lause on tosi.
- Tämä on tietysti herättänyt hämmennystä, jota on yritetty täsmentää.

Brueckner

- (B1) **Joko olen VA (ja puhun vatisuomea) tai olen ei-VA (ja puhun suomea) [tautologia]**
- (B2) **Jos olen VA, lause "Olen VA" on minun lausumanani tosi joss olen vati-VA [Semanttinen eksternalismi]**
- (B3) **Jos olen VA, en ole vati-VA [seuraa SH:sta]**
- (B4) **Jos olen VA (ja puhun vatisuomea), lause "olen VA" on minun lausumanani epätosi [B2, B3]**
- (B5) **Jos olen ei-VA (ja puhun suomea), lause "olen VA" on minun lausumanani tosi joss olen VA [Semanttinen eksternalismi]**
- (B6) **Jos olen ei-VA, lause "Olen VA" on epätosi [B5]**

(B7) Lause "Olen VA" minun lausumanani on epätosi [B1,B4,B6]

- Tähän asti kaikki on loogisesti B:n mukaan ok, mutta koska huijattu vatiavo voisi sanoa jotain... siirrymme kielen tasolle... se ei varsinaisesti vastaa skeptikolle... episteemisesti huonossa tilanteessa... (uhh)
- **B:n mukaan B1-B7 toimii, mutta tämä ei riitä vastaukseksi skeptisille: argumentti todistaa vain, että lause "En ole vatiavo" on tosi; emme voi tietää, minkä totuuden lause ilmaisee.**
- Outoa että väitelause on tosi, vaikka en voi silti tietää olenko VA vaiko en.

Tymoczko

- (T1) Voimme pohtia kysymystä, olemmeko vatiavoja [itsestäänselvä]
- (T2) Vatiavot eivät voi pohtia tuota kysymystä [skeptinen eksternalismi]
- (T3) Emme ole vatiavoja [T1, T2]
- 2: Skeptisestä eksternalismista seuraa, että miettiessään asiaa vatiavon käsitteet viittaavat johonkin muuhun.
- **Vastaväite (T1) olettaa, että puhumme suomea (emmekä vatisuomea), ts. argumentti on kehämäinen.**
- **Tymoczko: "vatisuomi on aina jokin muu kieli kuin se, jota puhumme"**

Forbes

- Pyrkinyt selittämään skeptistä eksternalismia vähemmän omituisesti.
- Eksternalismista seuraa, että sanoilla vesi, jne. on samankaltaisia kuin indeksikaaleilla "minä", "tämä"... Semanttisesta eksternalismista seuraa, että näillä on samankaltaisia piirteitä.
- **Sanoilla "vati" ja "aivot" on eksternalismin mukaan indeksikaalisuuden piirteitä: ts. niiden merkitys määräytyy osin käyttötilanteen mukaan.**
 - **argumentti toimii vain 1. persoonassa esitettynä**
 - **"Olen vatiavo" ~ "En ole nyt täällä"**
 - **ts. molemmat ilmaisevat mahdollisen asiain tilan, mutta lause ei voi olla tosi tilanteessa, jossa se lausutaan.**
 - **emme ole sitä, mitä me kutsumme aivoiksi vadissa**
- **Arviointia:**
 - **(Jos strategia toimii) se toimii vain hyvin tarkkaan rajattua skeptisten hypoteesien joukkoa vastaan.**
 - **Jokainen skeptinen hypoteesi pitää tarkastella erikseen, koska aistimusten samuus ei riitä ajatusten referenssin samuuteen.**

Luento 12

7.4.2003

- Tentissä yksi esseekysymys kummankin luennoitsijan aiheista

Eri skeptismin muotoja**Skeptismi muiden tietoisuuksien suhteen (Mill 1800-luvulla)**

- Miten meillä voi olla tietoa muista tietoisuuksista, kun kaikki evidenssi, mitä meillä on, on toisten ihmisten ulkoisesta käytöksestä, ei suoraan heidän ajatuksistaan, tunteistaan, jne?
- **Ongelma: miten voin tietää, että muita tietoisuuksia on olemassa? Kaikki evidenssi muista ihmisistä koskee ulkoista käyttäytymistä.**
- **Analogia:**
 - **Olen tietoinen omista tietoisuuden tiloistani.**
 - **Olen tietoinen käyttäytymisestä, johon tietoisuuden tilani johtavat**
 - **Havaitsen vastaavaa käyttäytymistä muissa olennoissa.**

--> päättelen, että muilla on vastaavia tietoisuuden tiloja

- Tunnustetaan, ettei analogiapäätely ole sitova. Analogia-argumentista huolimatta meillä ei ole pääsyä muiden ihmisten tietoisuuteen, joten meillä ei ole keinoa verifioida päätelyä.
- **Ongelma: johtopäätöstä ei voida verifioida.**
- Behavioristeilla ei tätä ongelmaa ole, koska heidän mielestään mitään tietoisuuden tiloja ei ole, vaan vain ulkoista toimintaa.
- Kun tämä skeptismi esitetään, se esitetään tietyyntyyppisenä skeptisenä hypoteesina tai paradoksina, joka on samankaltainen kuin aiemmin kurssilla esitetty muuta skeptismiä koskeva.
- Näkökulmaa, jonka mukaan toisia tietoisia olentoja ei ole olemassa, kutsutaan solipsismiksi.
- Muotoiltavissa skeptiseksi paradoksiksi:
 - (1) **En voi tietää, että solipsismi on epätosi**
 - (2) **Jos en voi tietää, että solipsismi on epätosi, en voi tietää, että (esim) ystäväni on iloinen**
 - (3) **Voin tietää, että ystäväni on iloinen**
- Voimme nyt huomata, että tälle on samankaltaisia vastausstrategioita, kuin ulkomaailmaan kohdistuvassa skeptismissä.
 - Moorelaisen strategian mukaan vaihtoehto 3 on mielekkäämpi kuin 1.
 - Tiedon sulkuperiaatteen mukaisesti kohdan 2 relevantit vaihtoehdot...erilaisia...
 - Kontekstualismin...
 - Semanttinen vastaus...

Skeptismi menneisyyden suhteen

- **Mistä tiedän, että ns. Russelin hypoteesi ei ole tosi: maailma syntyi viisi minuuttia sitten, täynnä näennäistä historiaa.**
- Jälleen voidaan esittää SH:n muodossa.
 - (1) **En voi tietää, että Russelin hypoteesi on epätosi.**
 - (2) **Jos en voi tietää, että R.H. on epätosi, en voi tietää, että (esim) Martti Ahtisaari oli Suomen presidentti.**
 - (3) **Voin tietää, että Martti Ahtisaari oli Suomen presidentti.**
- Taas voimme argumentoida aiempaa vastaavilla vastausstrategioilla. Moore, tiedon sulkuperiaate, kontekstualismi, ...

Crispin Wright

- Hyvinkin tuore, yleinen näkemys skeptisistä, jonka argumentti perustuu näiden eri skeptismin muotojen yhtäläisyyksien korostamiseen.
- Kaikki skeptismin eri muodot voidaan sovittaa yhteen skeemaan.
- **Wrightin skeema:**
 - **Ulkomaailmaa koskeva skeptismi**
 - I Nykyinen kokemukseni on täysin P:n mukainen.**
 - II P.**
 - III Ulkomaailma on olemassa.**
- Näiden kolmen propositiotyyppin välillä Wright tuo yhteyden mikä näiden välillä on.
 - **II-propositiot saavat tukea I-propositioilta.**
 - **I-propositiot tukevat II-propositioita vain yhdessä III-propositioiden kanssa** (Jos oletamme, että III on epätosi, I ei enää tue II:sta.)
 - **Siis (johtopäätös), II-propositiot eivät voi tukea III-propositioita** (johtaisi kehämäisyyteen).
 - **III-propositiot eivät voi saada tukea muualtakaan.**
- III-tyypin propositiot rinnastuvat saranapropositioihin.

- Sovelluksia:
 - **Muut tietoisuudet:**
 - I S:n käytös on täysin sen mukainen, kuin hän olisi mentaalisisessa tilassa M.**
 - II S on mentaalisisessa tilassa M.**
 - III On muita tietoisuuksia.**
 - Helposti näemme, että yhteydet pätevät samalla lailla kuin edellä. ...
 - **Menneisyys:**
 - I Olen muistavinani, että P oli tosi (menneisytydessä)**
 - II P oli tosi**
 - III Russelin hypoteesi on epätosi**
- Tämä näyttää, että yhteyksiä on, mutta Wright näyttää vielä yhden filosofisen ongelman, joka mahtuu I,II,III:n ongelmaan, (Humen) induktion ongelman.
- **Induktion ongelma Wrightin skeemassa:**
 - (Toivottavasti induktion ongelma on tuttu tieteenfilosofiasta.)
 - I Tunnetut tapaukset tukevat induktiivista yleistystä Y.**
 - II Yleistys Y on luotettava.** (Ts. yleistystä voidaan käyttää ennusteiden tekemiseen ja tieteellisessä selittämisessä, jne.)
 - III Maailma on säännönmukainen.** (Ei tarkoita, että maailma olisi deterministinen, vaan että maailmassa aiemmin havaitut säännönmukaisuudet pätevät myös tulevaisuudessa.)
 - Wrightin uusi, nokkela veto, ratkaisu Humen ongelmaan, jona Reichenbach esitti.
 - **Reichenbachin ns. strateginen perustelu induktiolle:**
 - **Jos maailma on säännönmukainen, induktio on luotettava tapa tehdä ennusteita ja selityksiä.**
 - **Jos maailma ei ole säännönmukainen, mikään vaihtoehtoinen tapa ei toimi paremmin kuin induktio.**
 - > on strategisesti perusteltua käyttää induktiota (ja siis olettaa maailman säännönmukaisuus)
- **Rinnastus ulkomaailmaa koskevaan skeptismiin:**
 - **Jos ulkomaailma on olemassa, havainnointi on luotettava tapa muodostaa sitä koskevia uskomuksia.**
 - **Jos ulkomaailmaa ei ole, mikään vaihtoehto ei ole parempi.**
 - > **On strategisesti perusteltua muodostaa uskomuksia havainnoinnin perusteella (ja siis olettaa ulkomaailman olemassaolo)**
- Voidaan tietysti tarkastella, missä mielessä tämä on vastaus skeptismille. Se tietysti mielessä tuntuu järkevältä, muttei ole sellainen kuin skeptikolle oikeastaan pitäisi antaa. Että meillä olisi ulkomaailmasta tietoa, eikä vain strategisista syistä... Samaa on pyritty induktion ongelmaa, mutta on jotenkin hyväksytty strategiset syyt...
- Tämä antaa hieman periksi skeptikolle, muttei kuitenkaan nosta käsiä pystyyn.
- Mitään lopullista vastausta skeptismin ongelmaan ei ole löydetty.